

Etten, Oude of Maartenskerk, 11 juni 2017, Exodus 34:4-9 en Matteüs 28:16-20

Gemeente van Jezus Christus,

Waarom zouden we mensen vertellen van God en van Jezus?

Zijn zij gelukkiger af met het christelijk geloof?

In Zuid-Amerika zijn de Inca's en andere inheemse volken te vuur en te zwaard bestreden en bekeerd door Spaanse christenen.

Ook Nederlandse zendelingen voeren naar verre streken om te bekeren.

In hoeverre gingen mensen vrijwillig over naar het christelijk geloof, in hoeverre werd het hun opgedrongen of werden zij ertoe gedwongen?

Gelukkig waren er ook zendelingen die zich de taal eigen probeerden te maken van de volken waar zij kwamen te wonen en echte belangstelling hadden voor hun cultuur en gedachtewereld, die – zoals Paulus al zei – de Grieken een Griek werden.

Die bijvoorbeeld samenleefden met de laagste kaste in India, de Dalits, en die de harten van velen wonnen.

De opdracht 'om alle volken tot Mijn leerlingen te maken' klinkt ons door de tweeslachtige geschiedenis minimaal ongemakkelijk in de oren.

Aan de ene kant voelen we schroom, willen we niemand iets opdringen, aan de andere kant horen we een opdracht en krijgen we een grote verantwoordelijkheid!

Ondertussen bereiken ons regelmatig berichten dat mensen zoekende zijn.

Na het afronden van een opleiding, het vinden van een aardige baan, huis en hobby, vragen mensen zich vaak af: is dit het? is dit mijn leven? ik heb alles bereikt wat ik wilde, mijn ambities verwezenlijkt, maar wat betekent het nou helemaal? wat is de zin van mijn leven?

Mensen zijn op zoek naar verdieping van hun bestaan.

Zoals Stefan Sanders, hij ging 'proefgeloven' omdat hij toch kennelijk zichzelf moest toegeven: 'Ik heb iets met God.'

Hij kwam daarachter in gesprekken met vrienden.

Henri Nouwen schreef (in 'Een parel in Gods ogen') n.a.v. zijn contact met een vriend (en zijn vriendenkring), dat een prangende vraag op hem afkwam, die hij als volgt onder woorden brengt:

'Spreek met ons over de honger van ons hart; over onze verlangens en onze hoop; niet over de vele strategieën om te overleven maar over vertrouwen; niet over nieuwe manieren om onze emotionele behoeften te bevredigen maar over liefde.

Spreek met ons over een perspectief dat onze steeds wisselende toekomstverwachtingen te boven gaat. Spreek met ons over een stem die diepere snaren raakt dan het lawaai van onze massamedia. Ja, spreek met ons over iets dat groter, iemand die meerder is dan onszelf. Spreek met ons over God...'

Henri gaf aan dat hij er tegenop zag en zijn vriend hem bemoedigde: 'Vertel ons (liefdevol en eenvoudig en op de man af) wat je ziet en hoort en waarvan je zou willen dat wij het ook zagen en hoorden'.

De bijbelschrijvers vertellen ons over wat zij gezien en gehoord hebben, en wat hen geraakt heeft tot in het diepst van hun ziel.

Zij geven ons hun ervaringen door, in de hoop dat wij en anderen ervan ophoren.

Zij vertellen een en ander door, niet omdat zij zo zeker van zichzelf zijn, niet omdat ze prat gaan op hun ervaringen, maar omdat zij niet kunnen loskomen van iets wezenlijks dat hun heeft gegrepen.

Als in Exodus de Naam wordt uitgeroepen: 'Ik zal bij u zijn, zoals Ik bij u zal zijn!', geven de schrijvers hun ervaring met een ontmoeting door, een gebeuren waarin mensen delen in een overvloed aan heil.

'Geen god op zich' stelt zich voor, maar 'God verbonden met mensen', op mensen betrokken in een ongelooflijke trouw.

En het boek Exodus vertelt dan het verhaal van God en Mozes en het volk Israël.

Mozes werd geroepen bij de brandende braamstruik door de Naam 'Ik zal er zijn, zoals Ik er zal zijn', 'Ik ben die Ik ben.'

Mozes kreeg de opdracht naar het volk Israël te gaan, zich het lot van verdrukte mensen aan te trekken; mensen die zuchtten onder de druk van Egyptenaren.

Aarzelend, maar toch, gaat Mozes op weg, om het volk uit te leiden uit Egypte.

Het gaat allemaal niet van een leien dakje, er ontstaat bij de berg Sinaï, waar zij de Tien Woorden ontvangen, een gespannen situatie ontstaan tussen Mozes en het volk.

Wat was het geval? De Naam was een serieuze relatie aangegaan met het volk Israël (met het oog op alle volken), een bondgenootschap van vertrouwen, van op elkaar aan kunnen.

Maar de relatie in vriendschap en trouw werd van één kant 'opgezegd', ontkend:

Mozes trof het volk Israël aan met het gouden kalf, met z'n allen hadden zij zich in een mum van een tijd op iets anders gericht... ze droomden van alles dat goud glanst.

Van kwaadheid over de ontrouw van het volk aan de Naam gooide Mozes de eerste stenen tafelen kapot.

Geloofde Mozes er zelf niet (meer) in? Zoals enkele leerlingen van Jezus twijfelden?

Maar hoe gaat het verder als mensen hun hart op iets anders richten, er een gespannen situatie ontstaat?

Het gouden kalf... staat symbool voor alle dingen waar mensen hun hart aan geven, dingen die zij tot 'god' verheffen.

Dingen krijgen veel meer invloed op hun leven dan goed voor hen is, zij gaan 'op' in zaken die zij achteraf gezien niet als wezenlijk ervaren: carrière, materiële welvaart, sport e.d.

In hoeverre nemen deze dingen je zó in beslag, dat ze de vragen en verlangens van je ziel verstikken?

Zodat er nauwelijks ruimte is voor mensen, voor God, voor het perspectief van de goede aarde voor alles en iedereen?

In deze gespannen situatie klinkt tweemaal achter elkaar de Naam: 'Ik zal bij u zijn, zoals Ik bij u zal zijn'.

'Ik zal bij u zijn, zoals Ik bij u zal zijn' duidt vrijheid aan, mensen kunnen niet over God beschikken, deze God blijft een geheim... tegelijk duidt de Naam aan: deze God is o zo trouw aan mensen.

Echt ongeloofelijk trouw! Door de herhaling van de Naam wordt de trouw onderstreept. Je kunt van Mij op aan, je kunt Mij vertrouwen!

En de trouw horen we nog eens bevestigd in de naam Jezus Christus: Zie, Ik ben met jullie, alle dagen, tot aan de voltooiing van deze wereld (Mat.28:20).

God is als een overstromende Bron van trouw, die niet rust tot mensen het goede doen.

Barmhartig: liefdevolle verbondenheid tussen een moeder en haar kind, warm hart en gevoel van ontferming;

genadig: welwillende toegenegenheid voor de ander; naar de ander toewenden;

lankmoedig / geduldig: lang kunnen uitstellen van toorn bijv., lang kunnen dragen en verdragen; geduldig;

trouw en waarachtig: betrouwbaarheid, de ander kan op je rekenen;

vergevend: Ps.103 schuld en zonde wegdoen, ver van je verwijderen; nieuwe kansen geven;

bezoeken: nogal eens vertaald met veel hardere woorden (ook in NBV): Ik zal jullie laten boeten of straffen, jullie en jullie kinderen (tot in 3^e en 4^e geslacht = familie eenheid; een verschrikkelijk godsbeeld!). De Statenvertaling heeft al een bijzondere aantekening bij dit vers die een voorbehoud maakt 'als zij hun vaders navolgen'; bezoeken, inspecteren, monsteren; dit woord horen in het kader van de andere *positieve* woorden - als een goede vriend ter verantwoording roepen, zó in contact treden en in contact blijven dat de ander doordrongen raakt van wat goed samenleven kapot maakt; en die manieren van leven leert loslaten.

God is als een overstromende Bron van trouw, waaraan mensen zich mogen laven, als een warme zon waarin mensen zich mogen koesteren en opladen, als een kritische vriend die ons brengt bij wat wezenlijk is in ons bestaan.

In de woorden van de schrijver van Exodus 34 komen we in aanraking met een kwaliteit van leven die getekend wordt door trouw en betrouwbaarheid en die verankerd ligt in de Naam 'Ik zal er zijn, zoals Ik er zijn zal'.

Wat kunnen we in een tijd als de onze, waarin mensen zich verliezen in zakelijke en materiële dingen, met deze kwaliteit van leven?

Een richting wordt gewezen, een perspectief geboden, een bron van levend water ontsloten: dat je ook gericht kunt zijn op de ander, op ontmoeting en verbondenheid met elkaar, die hebben een meerwaarde boven al het andere.

Ga toch in ons midden, vraagt Mozes, ga toch in ons midden 'Ik zal bij jullie zijn'.

Dat betekent voor mij: deze Naam hebben we nodig, deze Naam houdt ruimte open voor een vertrouwenwekkende manier van doen en opent onze ogen voor onverschillig gedrag, maakt alert op koude harten en het je afwenden van mensen.

De Naam houdt vertrouwen levend: mensen die vanwege ontrouw en oneerlijkheid, door eigen onmacht en onvermogen in relaties of zakelijk verkeer vastlopen, zij worden omgeven en vastgehouden door de liefdevolle trouw van God, die de ban van wantrouwen zal breken.

Wanneer onverdraagzaamheid en korte lontjes de omgang met elkaar gaan bepalen, zal de lange duur van Gods trouw mensen aan het denken kunnen zetten...

Zitten mensen hier op te wachten?

Zouden we dit aan anderen door willen geven?

Wat zou er gebeurd zijn als Mozes en de apostelen niets hadden gedaan?

Zouden we iets missen dat er echt toe doet?

We zouden de trouw missen die met de Naam gegeven is: het kiezen voor elkaar, nabijheid en ontferming, het zoeken van de ander, de ander willen winnen voor het goede.

We zouden de Naam Zelf missen, de Schat in ons hart.

Amen.

We zouden de Naam Zelf missen, de Bron van trouw, aan Zichzelf, aan mensen, aan de aarde.

(Indien wij ontrouw zijn, Hij blijft getrouw, want Zichzelf verloochenen kan Hij niet. 2 Tim. 2:13)